Béres Attila

Buborékember

Az uszálykormányos elővette a nagy papundekli dobozt, amelynek oldalán Liga margarin felirat díszelgett. Szülei már a háború előtt is ebbe gyűjtögették a hivatalos iratokat, levelezést, számlát, üdvözlőlapokat, mindent, csak úgy bedobálva. A kupac tetején hevert a régi tányérsapka, műanyag simlédere félig levált, a szigetelőszalag is elengedett, amivel annakidején rögzíteni próbálta. De régóta nem hord már semmilyen egyenruhát. A sapka alatt rendezetlen halomban a család élete.

Talán naplót kellett volna írni, legalább valami időrendet, az élete eseményeinek sorát dátum szerint egymás után. Akkor most abban a naplóban visszakereshetné pontról pontra a táppénzes igazolásokat a gyógykezeléseiről, meg emberek, kapcsolatok, munkahelyi jutalmak, elismerések, pótlékok, akármi, ami most hasznos lehet. De igazán sosem szeretett bíbelődni az írással. Mert miért is vezetnek naplót az emberek. Az egyik nem tudja elpanaszolni a keserveit senkinek, hát leírja. A másik azt hiszi, bölcselkedéseinek majd hasznát veszik az utódai. Meg az önteltek, akik mindjárt könyvet akarnak kiadni életük tanulságairól az egész világ okulására. De ő nem tartozott egyik csoporthoz sem. Csak azt kereste, melyik korábbi állása vagy betegsége vagy életeseménye lehet az, amire most megítélhetnek rendkívüli támogatást, valami segélyt. Állami szolgálat igazolása nyugdíj-kiegészítéshez. Az uszálykormányosság bizalmi állás. Eredményesen elhíresztelte ugyan magáról, még valami kezdetleges igazolványt is összeragasztgatott egy régi tagsági könyvből, de valójában soha nem volt uszálykormányos.

A nyolc általános után kisiparos apja műhelyében kitanulta a cipészmesterséget, de egy pillanatig sem dolgozott a szakmában. Tengerész akart lenni. A családban nagy nehezen felkutattak egy befolyásos ismerőst, aki beajánlotta a MAHART hajózási társasághoz. A tányérsapkát a gyönyörű koszorús ezüst sapkarózsával saját pénzén előre megvette az egyenruhaboltban. Ott nem kértek igazolványt, csak fizessen. Tanfolyamra beiskolázták volna, de kiderült, nincs érettségije. Viszlát tenger, de a Duna is víz, és az uszály is, a nevében benne van, úszik.

Szerette a nőket, szerette, ha szerették, de szolidan szeretett, nem vitte túlzásba, inkább csak elfogadta a kényeztetést. Persze mit nevezünk túlzásnak. Minden munkahelyén lányok, nem ritkán asszonyok kezdeményeztek kapcsolatot vele. Mivel ő nem fog egy büdös szusztermű helyben napi nyolc-tíz órát görnyedni a háromlábú széken, folyton állásba ment.

Hol itt, hol ott, végül is távolról ez már majdnem olyan, mint a hajózás. Volt valami a személyiségében, amitől állandóan támogatni akarták. Először portás lett egy iparvállalatnál, kinevezték főportásnak. Nem akart főportás lenni, de már a tengerre sem vágyott. Elment kazánfűtőnek, tanfolyamra küldték, ahhoz nem kell érettségi, okleveles gépkezelő lett belőle mindenféle gépre.

Vasárnap délutánonként, mielőtt táncolni mentek volna, a kitartóbb lányok eljöttek hozzájuk, körbeült a család, apa, anya meg az öcs, a lányok feszengtek, és illedelmesen rágcsálták az anya csörögefánkját, amíg ő körülményesen belőtte a séróját cukros vízzel. Na, mehetünk. Éjjel meg, hazafelé, *amikor virágba borultak az almafák, ez történt velünk.* Aztán az anyja megkérdezte, most az a helyes Ilike, aki múltkor itt volt, mért nem jó. Apa meg: eldönthetnéd már, hogy mit akarsz.

A doboz nem akart ürülni. Fényképek, Gyurikám, örökké szeretlek, Az én Mackómnak Jolánka. A szép barna szeméért nevezték Mackónak, mert különben nyúlánk alkat volt. Megint egy fénykép, férjes asszony a ruggyantagyár előkészítő műhelyéből, csak egy név: Icus. Ennek az Icusnak a férje először késsel fenyegette, de aztán egy-két korsó sör mellett megbeszélték az életet. Hogy annakidején mind a ketten határőrnek voltak besorozva, még a szigorú határsáv-ellenőrzés idején a celldömölki vonalon, huszonnégyórás szolival, nagy felelősség, mert ha átcsúszik rajtad egy disszidens, minimum egy év a futkosón, kegyetlen hely, kutya egy világ volt, jó világ volt.

Az egyik lányka, bizonyos Judit, csak nem akart lesodródni, nem hagyta magát, mint a többiek. Gyönyörű teremtés, kitartása veszedelmes. És az apja az országos pénzügyőrparancsnok helyettese. Elképzelhetetlen magasság. Nem tudni, mi folyhatott hetekig a pénzügyőrék házánál, de a helyettes parancsnok egy vasárnap civilben megjelent a szoba-konyhás lakásban. Akkor hát beszéljük meg ezt a dolgot. És nem számított a kettessel teljesített nyolc általános, nem számított a tucatnyi munkahely, az ellenőrizetlen cimborák, nem számított semmi, csak a fiatalok boldogsága. Egyelőre a villában, a hátsó lakás, összkomfortos, majd később önálló bérlakás a kerületben. A kerület, az a bizonyos jobb kerület. Egy feltétel van: el kell végezni egy kétéves pénzügyőr iskolát, az érettségit átugorjuk, majd egyszer bepótolja, ez egy ösztöndíjas lehetőség, évente egy van belőle, idén ő kapja. Felvételi vizsga nincs, csak egy formális elbeszélgetés. De ez kötelező. És formális. Ez vezet a boldogsághoz.

A megjelölt napon felvette sötétkék öltönyét, a konyhaajtóra akasztott tükör előtt szépen megfésülködött, és elment a budai pénzügyőrközpontba. Az egyenruhás belső őr eligazította. Felment a megadott

emeletre, és jobbra helyett balra fordult. A férfimosdóban elszívott egy Terv cigarettát, majd hazautazott. Judit fényképe nincs meg a dobozban.

És egy sokáig zsebben hordott, megtört fénykép. Hajóorr, szürke ég, szürke víz, nyakában mentőöv: VÁSÁRHELYI PÁL. Meggyőző dokumentum, sörözés közben elismerő bólogatásokat vált ki a következő kör előtt. Bár sosem szolgált ezen a hajón. Végül is annakidején felvették a MAHART-hoz, segédmatróznak, uszályra. Egy évet kibírt, szállása az hajóorrban, állandóan dübörgő fűtetlen vaskabinban, és a szolgálati ideje alatt gyomorbajt és reumát szerzett. Az uszálykormányos, a főnöke a feleségével és két kisgyermekével egy jól kiépített, kényelmes kétszobás lakáskabinban lakott a tatban. Mert fara a lónak van meg a kurvának, a hajónak tatja van, ennyiből állt a kiképzése, meg, hogy ha nem tudsz úszni, meghalsz, mert mire utánad megyek a rocsóval, már a tengeri halak rágják a májad. És egy másik, elfelejtett képen a tat szélén guggol az uszálykormányos négy és hatéves gyermekével. Bögrét tartanak, szappanosvízből szalmaszállal a szájukban színes buborékokat fújnak, a vakító napba hunyorognak, a buborékok szállnak, a gyermekek boldogok. Minden említésre érdemes történetben ilyenkor bekövetkezik a tragédia, minimum vízbe esnek a gyerekek. De itt ilyesmi nem történt, látható, fénykép is készült az idillről.

Ami nincs a képen: összekoccanó vasak, és közelgő földrengés erősödő dübörgésétől egyre jobban remegni kezd a levegő. A fedélzetre frissen lerakott hordók először összekoccantak, majd lassan, nagyon lassan görögve elindultak a víz felé. Mind a negyven súlyos olajoshordó, megállíthatatlanul.

A hordók! A hordókat rögzítetted? – üvöltött az uszálykormányos. Igen, azt hiszem, de hang helyett csak valami nyöszörgés hagyta el a száját.

Schaumschläger – mondta az osztrák vámtiszt a parton, és rádiótelefonjáért nyúlt.

Puzircselovek – bólogatott mellette a bolgár kapitány. Értették egymást.